Kehyskunnat kasvun tekijöinä

Kehyskuntaverkoston HO-tavoitteet
marraskuu 2026

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

Itsenäiset kehyskunnat tekevät Suomen kasvun

Vahvistetaan itsenäisten ja ketterien kuntien roolia kasvun rakentajana. Siksi HO-tavoitteemme ovat:

Riittävä rahoitus ja aitoa päätösvaltaa kunnille

- Uudistetaan kuntien rahoitusjärjestelmä vastaamaan kuntien tehtäviä

Tehdään töitä, että on töitä

- Tehdään TE-remontti, jotta syntyy uusia työpaikkoja ja löytyy työtä

Hyvä asuntopolitiikka ei riitä, jos rahaa ei ole

- Luodaan uusi rahoitus- ja tukimalli tulevaisuuden asuntopolitiikan tueksi

Kasvu kelpaa kyllä kaikille, lasku ei

- Selkeytetään kaupunkiseutujen rahoitusmalleja: jatkossakin valtio vastaa valtakunnallisesta infrastruktuurista täysimääräisesti

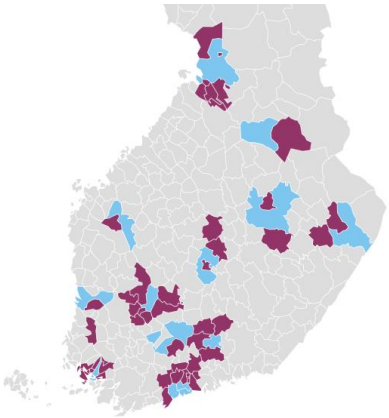
KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

Kehyskunnat ovat merkittävä osa kaupunkiseutujensa elinvoimaa:

873 700 asukasta – 16% Suomen väestöstä

280 000 työpaikkaa, **12 %** Suomen työpaikoista

70% työpaikoista palvelusektorilla, **27%** jalostuksessa, **3%** alkutuotannossa.

45 kuntaa 12 kaupunkiseudulta

(Lähde: MDI elinvoima-analyysi 2025)

KEHYSKUNTA-VERKOSTO

KEHYSKUNTA-VERKOSTO

KUNTALIITTO

Itsenäiset kehyskunnat tekevät kasvun luoden yrityksille mahdollisuuksia.

Kehyskunnilla on merkitystä: Ilman itsenäisiä kehyskuntia ei ole asukkaiden ja yritysten toimeliaisuuden kasvua – ja ilman kasvua ei ole kestävää julkista taloutta.

Kehyskunnat ovat itsenäisiä kasvun moottoreita, joissa syntyy asuminen, työpaikat ja arjen elinvoima. Tämä rooli on tunnistettava parlamentaarisessa valmistelussa ja kehyskuntia on kuultava siellä, missä kuntien tulevaisuudesta päätetään.

Kehyskunnat ovat keskuskaupunkinsa merkityksellisiä kumppaneita ja kirittäjiä. Kuntien vapaaehtoinen yhteistyö on toimiva ratkaisu julkisen sektorin haasteisiin.

Viestimme parlamentaariseen valmisteluun:

1. kehyskunnat ovat itsenäisiä kasvun tekijöitä

2. niiden päätösvalta ja toimintakyky on turvattava

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

Kuntien rahoitusjärjestelmä uudistettava vastaamaan kuntien tehtäviä.

Kuntien muuttunut rooli edellyttää rahoituksen ja ohjauksen uudistamista siten, että tunnistavat kuntien erilaisuuden ja tukevat onnistumista paikallisista lähtökohdista.

Tarvitaan rohkeaa kuntien tehtävien määrittelyä ja taloudellisesti vaikuttavaa normien purkua.

Kuntien rahoitusjärjestelmän tulee olla oikeudenmukainen ja pohjautua lakisääteisiin nykykunnan tehtäviin.

Tulevassa VOS-uudistuksessa on huomioitava kuntien väestökasvu mahdollisimman reaaliaikaisesti.

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

TE-remontti – resurssit työpaikkojen syntymiseen ja työn löytymiseen.

Kehyskunnissa syntyy työpaikkoja ja kasvua, mutta toimimattomat työllisyyspalvelut voivat pahimmillaan jarruttaa tätä kehitystä.

Työllisyyspalvelumallin liian tiukka säätely ja valtion ohjaus on purettava. Kun vastuu on kunnilla, myös päätösvallan ja kannusteiden on oltava siellä – lähellä yrityksiä ja työpaikkoja.

Valtion tehtävä on mahdollistaa yritysten kasvu – kuntien tehtävä on hoitaa työllisyys.

1. Kunnilta ei tule periä sakkomaksua avoimet työpaikat ylittävästä osuudesta.
2. Hyvinvointialueiden vastattava omasta tehtävästään työllisyyden edistämisessä, puutteet sakotettava hyvinvointialueilta.

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

Hyvä asuntopolitiikka tarvitsee uuden rahoitusmallin.

Korkea korkotaso ja yleinen taloustilanne on pysäyttänyt markkinaehtoisen asuntotuotannon. Rahoituksen niukka saatavuus tarkoituksenmukaisin ehdoin ja lainarahan kalleus vaikuttavat siihen, että yksityinen sektori ei rakenna, vaikka kysyntää olisi.

Hyvä asuntopolitikka tarvitsee rahoitusmallin, joka mahdollistaa rakentamisen myös silloin, kun markkina ei toimi. Uudistetaan ARA-, ASO- ja ASP-välineet tai luodaan uudet vastaavat.

Rakentajille suunnattavat korkotukivälineet ja muut instrumentit kuntoon.

Rahoituksen on tuettava kasvua koko kaupunkiseudulla. Kehyskunnat rakentavat ja kasvavat, mutta ilman toimivaa rahoitusta asuntopolitiikka on vain puhetta.

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

Valtio vastaa liikenneinfran rahoituksesta täysimääräisesti.

Suurinvestoinnit kuntiin edellyttävät toimivaa valtion infrastruktuuria – tiet, raiteet ja yhteydet eivät synny ilman valtion panosta.

Valtion on kannettava vastuu omasta infrastaan myös silloin, kun kasvu tapahtuu kunnissa.

Ei oteta käytäntöä, jossa kunnat joutuvat rahoittamaan valtion väyläverkkoa saadakseen investointeja alueelleen.

Selkeytetään kustannusjako:

1. valtio vastaa valtakunnallisesta infrastruktuurista

2. kunnat keskittyvät elinvoimaan ja maankäyttöön sekä omaan infraansa.

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

Pääviestit, jotka haluamme tulevassa vaikuttamistyössä saada läpi:

1. Itsenäiset kehyskunnat ovat kaupunkiseutujen kasvun moottori.
2. Kuntien rakenteet ja vastuut ovat muuttuneet merkittävästi – mutta rahoitus ja ohjaus sekä palkkaus- ja neuvottelujärjestelmät perustuvat edelleen vanhaan kuntamalliin.
3. Kunnille on siirretty vastuuta – mutta vastuun mukana on kuljettava myös todellinen päätösvalta ja riittävät edellytykset onnistua ja aito itsehallinto.

Kehyskuntaverkoston ehdotukset suoriksi hallitusohjelma-kirjauksiksi

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO

1. Itsenäiset kehyskunnat ovat kaupunkiseutujen kasvun moottori:

Työllisyyspalvelumallin sääntely ja valtion ohjaus uudistetaan siten, että vahvistetaan kuntien päätösvaltaa ja kannustimia. Valtion tehtävä on mahdollistaa yritysten kasvu – kuntien tehtävä on hoitaa työllisyys. Uudistetaan työllisyyden rahoitusmallia siten, että kunnilta ei peritä sakkomaksua avoimet työpaikat ylittävästä osuudesta. Selkeytetään hyvinvointialueiden tehtävää ja vastuuta työllisyyden edistämisessä.

Laaditaan toimivaa asuntopolitiikkaa tuleva rahoitusmalli, joka mahdollistaa rakentamisen myös silloin, kun markkina ei toimi. Tarkastellaan mahdollisuutta uudistaa ARA-, ASO- ja ASP-välineitä tai luodaan uudet vastaavat tukemaan rakentamista koko kaupunkiseudulla.

Osana liikenteen rahoitusuudistusta valtio selkeyttää liikenneinfrastruktuuria koskevaa kustannusjakoa valtion ja kuntien välillä. Valtio vastaa täysimääräisesti valtakunnallisen liikenneinfrastruktuurin rahoituksesta. Lisäksi hallitus vahvistaa MAL-sopimusmenettelyä pitkäjänteisenä kasvupolitiikan välineenä ja turvaa sen rahoituksen.

2. Kuntien rakenteet ja vastuut ovat muuttuneet merkittävästi – mutta rahoitus ja ohjaus sekä palkkaus- ja neuvottelujärjestelmät perustuvat edelleen vanhaan kuntamalliin:

Kuntien rahoitusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan kuntien tehtäviä / Kuntien lakisääteiset tehtävät, velvoitteet ja normit mitoitetaan kuntatalouden kestävän rahoituspohjan mukaisiksi. Lisätään paikallista päätösvaltaa palvelujen järjestämisessä taloudellisesti kestävällä tavalla.

Valtion kuntiin kohdistama ohjaus kootaan nykyistä yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi.

Kuntiin vaikuttavat uudistukset valmistellaan ministeriörajat ylittäen siten, että niiden yhteisvaikutukset kuntien tehtäviin, talouteen ja toimintaedellytyksiin arvioidaan kokonaisuutena.

Kunta-alalla siirrytään yhteen työehtosopimusjärjestelmään, tavoitteena joustavat, mahdollistavat, vaikuttavat ja kannustavat työn teon tavat.

3. Kunnille on siirretty vastuuta – mutta vastuun mukana on kuljettava myös todellinen päätösvalta ja riittävät edellytykset onnistua ja aito itsehallinto:

Kuntien tehtäväkenttää kevennetään siten, että kunnille asetettavat velvoitteet ovat suhteessa niiden taloudellisiin ja henkilöstöresursseihin

Kuntien tehtäviä ja ohjausta vähennetään sekä lisätään paikallista päätösvaltaa palvelujen järjestämisessä taloudellisesti kestävällä tavalla.

Valtion kunnille asettamat tehtävät ja velvoitteet arvioidaan vaikuttavuuden, kustannusten ja kuntien kantokyvyn näkökulmasta, ja tarpeettomista velvoitteista luovutaan.

Hallitus nopeuttaa Suomeen sijoittuvien investointien toteutumista vahvistamalla hallinto-oikeuksien resursseja sekä uudistamalla investointeja koskevien muutoksenhakuasioiden käsittelyä. Kaavoitusta, rakentamista, ympäristölupia ja muita merkittäviä investointeja koskeville valituksille säädetään enintään kuuden kuukauden käsittelyaika eri oikeusasteissa.

Lisätietoja:

Kehyskuntaverkosto on 46 kunnan muodostama yhteistyö- ja vertaisverkosto. Verkostoon kuuluvat Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin, Kuopion, Lahden, Oulun, Seinäjoen, Tampereen, Turun ja Porin kehyskunnat sekä Helsingin seudun kehyskunnat eli ns. KUUMA-kunnat. Verkosto toimii jäsentensä ennakoivana edunvalvojana tehtävänään kirkastaa kehyskuntien rooli ja merkitystä niin alueellisella kuin kansallisellakin tasolla. Tavoitteena on luoda ja lisätä kansallista kilpailukykyä ja hyvinvointia kaupunkiseutujen yhteistyötä vahvistamalla.

Verkoston puheenjohtaja: Iin kunnanjohtaja Marjukka Manninen, +358 50 390 0066

Verkoston varapuheenjohtaja: Vesilahden kunnanjohtaja Mikko Selenius, +358 44 431 4340

KEHYSKUNTA-
VERKOSTO